

Pravidla kuželkářského sportu

Čl. 1

Všeobecná ustanovení

1.1 Pojem pravidel

Pravidla kuželkářského sportu jsou souhrn ustanovení, jimiž Česká kuželkářská asociace řídí v souladu se sportovním řádem SECTION NINEPIN BOWLING CLASSIC / WORLD NINEPIN BOWLING ASSOCIATION (sekce NBC/WNBA) sportovní činnost v kuželkářském sportu na území České republiky.

1.2 Působnost pravidel

Veškeré mistrovské soutěže kuželkářského sportu pořádané v ČR se mohou konat výhradně podle těchto pravidel.

1.3 Výklad, změny a doplňky pravidel

Změny a doplňky pravidel provádí Výkonný výbor ČKA. Kuželkářské oddíly, okresní a krajské svazy mohou předkládat připomínky k pravidlům Výkonnému výboru ČKA.

Výklad pravidel provádí VV ČKA. Jeho stanovisko je konečné a závazné.

1.4 Kalendářní a soutěžní rok

Kalendářní rok začíná 1. ledna a končí 31. prosince.

Soutěžní rok začíná 1. července a končí 30. června následujícího kalendářního roku. Soutěžní rok se dělí na podzimní a jarní část. Podzimní končí 31. prosince a jarní začíná 1. ledna následujícího roku.

1.5 Druhy soutěží

V kuželkářském sportu se v ČR mohou vypisovat mistrovské soutěže pro jednotlivce, dvojice, tandemy a družstva.

1.6 Věkové skupiny

1.6.1 Určujícím měřítkem pro zařazení hráče a hráčky do příslušné věkové skupiny (viz tabulka) je věk, kterého dosáhne v příslušném soutěžním roce.

věková skupina		stáří
mužská	ženská	
žáci ml.	žákyně ml.	10 až 12 roků
žáci st.	žákyně st.	13 až 14 roků
dorostenci	dorostenky	15 až 18 roků
junioři	juniorčky	19 až 23 roků
muži	ženy	24 až 49 roků
senioři A	seniorčky A	50 až 59 roků
senioři B	seniorčky B	60 roků a více

- 1.6.2 Rozpis příslušné soutěže stanoví, které věkové kategorie hráčů a hráček se mohou soutěže účastnit.
- 1.6.3 Soutěží, vypsaných pro věkovou kategorii mužů či žen se mohou bez omezení zúčastnit i hráči věkové kategorie senioři či seniorky.

1.7 Přeřazení dorostence pro disciplínu 200 hs a 120 hs

- 1.7.1 Předčasné přeřazení dorostence pro disciplínu 200 hs může být povoleno sportovně a tělesně zdatnému jedinci od soutěžního roku, ve kterém dosáhne 17 let věku.
- 1.7.2 Předčasné přeřazení dorostence povoluje STK ČKA na základě písemné žádosti hráče se souhlasem lékaře. O této skutečnosti vydá oddíl písemné rozhodnutí.
- 1.7.3 Předčasné přeřazení dorostenky pro disciplínu 200 hs se neprovádí.
- 1.7.4 Předčasné přeřazení dorostence či dorostenky pro disciplínu 120 hs se neprovádí. Hráči dorostenecké věkové kategorie mohou bez omezení startovat v disciplíně 120 hs.

1.8 Střídavý start dorostence a dorostenky

- 1.8.1 Dorostenec, resp. dorostenka mohou startovat zároveň v kategorii dorostu a v soutěži družstev dospělých za předpokladu dodržení ustanovení bodu 1.10.
- 1.8.2 Střídavý start se dále řídí ustanoveními bodu 2.5 – Start náhradníka v oddílech.

1.9 Střídavý start za jiný oddíl

- 1.9.1 Střídavý start za jiný oddíl schvaluje STK ČKA a to pouze pro soutěže, které sama přímo řídí. Střídavý start za jiný oddíl na úrovni krajských a okresních soutěží se nepovoluje.
- 1.9.2 O střídavý start za jiný oddíl mohou písemně požádat hráči a hráčky dorostenecké a juniorské věkové kategorie. Jejich žádost musí obsahovat souhlasné stanovisko mateřského oddílu i oddílu, za který bude hráč či hráčka uskutečňovat střídavý start.
- 1.9.3 Povolení střídavého startu za jiný oddíl se uděluje do konce příslušné části soutěžního ročníku.

Toto povolení nelze prodloužit. Během své aktivní činnosti může hráč požádat nejvýše dvakrát o povolení střídavého startu za jiný oddíl. O druhé povolení může požádat nejdříve jeden rok po skončení platnosti předcházejícího povolení.

- 1.9.4 Hráč, který má uděleno povolení střídavého startu za jiný oddíl, může za tento oddíl nastoupit pouze v soutěžích, které přímo řídí STK ČKA. Současně s tím může nastoupit za svůj mateřský oddíl ve všech soutěžích, které STK ČKA přímo neřídí.
- 1.9.5 Střídavý start za jiný oddíl se dále řídí ustanoveními bodu 2.5 – Start náhradníka v oddílech. Starty náhradníka za oba oddíly se však vyhodnocují odděleně.

1.10 Maximální počet hodů

- 1.10.1 Muži a junioři mohou v jednom dnu absolvovat maximálně 400 hodů, odehraných minimálně ve dvou startech. Dorostenci, kteří byli dle ustanovení bodu 1.7 předčasně přeřazení pro disciplínu 200 hs se pro stanovení maximálního počtu hodů posuzují stejně jako junioři.
- 1.10.2 Ženy, juniorky, dorostenci a dorostenky mohou v jednom dnu absolvovat maximálně 240 hodů, odehraných minimálně ve dvou startech.
- 1.10.3 Žáci a žákyně mohou v jednom dnu absolvovat maximálně 100 hodů.
- 1.10.4 Hody v rámci rozcvičení se nezapočítávají do maximálního počtu hodů.

Čl. 2

Náležitosti účastníků soutěží

2.1 Náležitosti hráčů a vedoucích družstev

- 2.1.1 Hráč musí mít platný registrační průkaz.
- 2.1.2 Ke všem soutěžím a utkáním nastupují hráči každého oddílu či družstva jednotně oblečení a ve sportovní obuvi. Oblečení hráčů tvoří dres, trenýrky či tepláky. U žen a juniorek je povolena i krátká sukně. Na úboru hráče je povoleno označení oddílu, sponzorů či jiné organizace, poskytující oddílu příspěvek na činnost.
- 2.1.3 Vedoucí družstva musí mít platný registrační průkaz a před zahájením příslušného soutěžního ročníku musí dovršit 18 let věku.

2.2 Náležitosti trenérů

- 2.2.1 Trenér musí mít platný registrační a trenérský průkaz. Zástupce trenéra musí mít platný registrační průkaz.
- 2.2.2 Trenér nebo jeho zástupce musí mít při vedení hráče sportovní obuv. V případě soutěží řízených STK ČKA musí mít teplákovou soupravu nebo úbor totožný s úborem hráčů.

2.3 Náležitosti rozhodčího

- 2.3.1 Rozhodčí musí mít platný registrační průkaz a průkaz rozhodčího.
- 2.3.2 Rozhodčí řídí soutěž či utkání v tomto úboru: bílá košile, případně i bílý svetr, s odznakem rozhodčího, dlouhé černé kalhoty, resp. (u žen) černá sukně, a sportovní obuv.
- 2.3.3 Zapisovatel, který plní funkci pomocného rozhodčího musí mít platný registrační průkaz.

2.4 Náležitosti družstev – soupisky

- 2.4.1 Družstva zařazená do mistrovských soutěží startují na soupisku. Nejsou však povinna předkládat soupisku ke kontrole delegovanému rozhodčímu.
- 2.4.2 Soupisku družstva vyplní oddíl a uvede na ní:
- úplný název družstva;
 - pro kterou soutěž a kterou část soutěžního ročníku soupiska platí;
 - jméno a příjmení vedoucího družstva a číslo jeho registračního průkazu;
 - jméno a příjmení trenéra družstva a číslo jeho registračního průkazu (uvádí se pouze v případě, když družstvo má svého trenéra);
 - nejméně tolik hráčů, splňujících sportovně technické předpisy dané soutěže, kolik jich tvoří úplné družstvo, jejich jména, příjmení, čísla registračních průkazů a datum narození.

Vyplněnou a oddílem potvrzenou soupisku zašle k zaregistrování řídicímu orgánu soutěže v tolika vyhotoveních, kolik jich předepisuje rozpis soutěže.

- 2.4.3 Hráč může být uveden jen na jedné soupisce družstva.

Toto ustanovení se nevztahuje na dorostence či dorostenku, kteří využívají možnosti střídavého startu dle ustanovení bodu 1.8 a mohou tedy být uvedeni na jedné soupisce družstva dorostu a jedné soupisce družstva dospělých.

Dále se toto ustanovení nevztahuje na hráče, kteří využívají možnosti střídavého startu za jiný oddíl dle ustanovení 1.9. Tito hráči mohou být v souladu s ustanovení 1.9.4 uvedeni na dvou soupiskách různých oddílů.

- 2.4.4 Řídící orgán soutěže potvrzuje soupisku samostatně pro podzimní a jarní část soutěže. Pokud oddíl nezašle pro jarní část novou soupisku družstva, má se zato, že soupiska pro jarní část je shodná se soupiskou, kterou oddíl zaslal pro podzimní část.
- 2.4.5 Změny na soupiskách smějí provádět pouze řídicí orgány, které je potvrzovaly.
- 2.4.6 Platnost soupisky trvá ode dne jejího schválení až do skončení příslušné části soutěže.
- 2.4.7 Řídící orgán soutěže může v rozpisu stanovit závazný počet osob, které musí v dané části soutěže odehrát řádně alespoň jeden start. Tento počet však musí být vždy nižší než je předepsaný počet členů družstva.

Nesplnění této podmínky může být důvodem k zahájení disciplinárního řízení vůči oddílu, který ji nesplnil.

2.5 Start náhradníka v oddíle

- 2.5.1 Za náhradníka se považuje hráč, který není uveden na soupisce družstva a v utkání provede alespoň jeden hod po zahájení startu v příslušné soutěži.
- 2.5.2 Hráč, zapsaný na soupisce družstva zařazeného v některé třídě soutěže, nemůže startovat jako náhradník za družstvo zařazené v nižší nebo stejné třídě soutěže.
- Výjimku tvoří pouze hráči juniorské věkové kategorie, kteří jsou zapsáni na soupisce družstva, které je zařazeno do soutěže přímo řízené STK ČKA. Tito hráči mohou uskutečnit start náhradníka i za nižší družstvo, které však není zařazeno do soutěže přímo řízené STK ČKA.
- 2.5.3 Hráč může v průběhu jednoho utkání nastoupit jako náhradník jen za jedno ze zúčastněných družstev.
- 2.5.4 Náhradník po absolvování třetího startu v podzimní nebo jarní části soutěžního ročníku se stává členem družstva, za které jako náhradník třetí start uskutečnil a nemůže již do konce této části soutěže startovat za jiné družstvo.

U dorostence či dorostenky, využívající možnosti střídavého startu, se odděleně posuzují jejich starty za družstva dospělých a družstva dorostu.

Čl. 3 Pravidla hry

3.1 Disciplíny

- 3.1.1 V kuželkářském sportu se soutěží v těchto disciplínách:
- Plné** – hráč hází každým hodem do plného stavu devíti kuželek;
 - Dorážková** – hráč po prvním hodu do plných doráží dalšími hody kuželky, které zůstaly stát. Po jejich doražení se celý způsob opakuje.
 - Sdružená** – hráč hází polovinu hodů do plných a polovinu v dorážkové.
- 3.1.2 Ve všech disciplínách představuje každá regulérně poražená kuželka jeden bod.
- 3.1.3 Dílčí disciplínou se rozumí disciplína hraná na jedné dráze v případě, že celá disciplína se hraje alespoň přes dvě dráhy.

3.2 Hrací doba

- 3.2.1 Při všech soutěžích je hrací doba pro daný počet hodů stanovena níže uvedenou tabulkou.

Počet hodů	50	40	30	20
Hrací doba	20 minut	16 minut	12 minut	8 minut

3.2.2 Časový limit lze uplatnit jen, je-li k dispozici ovladatelná časomíra a hráč je o čerpání časového limitu přiměřeným způsobem informován.

3.2.3 Překročí-li hráč vlastní vinou časový limit, počítají se mu jen ty hody, které absolvoval, a ten výkon, kterého dosáhl v časovém limitu.

3.3 Začátek, konec a přerušení startu

3.3.1 Za začátek startu se považuje pokyn rozhodčího k ukončení rozcvičení a k zahájení hry v příslušné disciplíně.

3.3.2 Za konec startu se považuje pokyn rozhodčího k odchodu hráčů z hracího prostoru po ukončení celé disciplíny.

3.3.3 Rozhodčí může během startu hru přerušit (např. za účelem výměny drah). Pokud rozhodčí hru přeruší, mohou hráči v ní pokračovat teprve na jeho pokyn.

3.3.4 Současně s pokynem rozhodčího k zahájení hry před každou dílčí disciplínou se spouští časomíra.

3.4 Regulérně poražené kuželky

3.4.1 Kuželky mohou být řádně poraženy:

- a) přímo koulí;
- b) nárazem jedné kuželky do druhé;
- c) závěsnou šňůrou jiné kuželky.

3.4.2 Při použití ASK mohou být za řádně poražené kuželky uznány pouze ty, které byly poraženy způsobem uvedeným v bodě 3.4.1 a které byly současně zaregistrovány řádně fungujícím ASK.

U viditelné chyby přezkouší rozhodčí funkčnost ASK, pokud nelze chybu odstranit, počítají se viditelně poražené kuželky.

3.4.3 Pro dráhu s ručním stavěním kuželek se přiměřeně použije ustanovení bodu 3.4.1 písm. a) a b).

3.4.4 Neregulérně poražené kuželky

Neregulérně poražené kuželky jsou:

- a) kuželky poražené koulí odraženou od zadní odrazové stěny;
- b) kuželky poražené koulí odraženou od bočního mantinelu;
- c) kuželky poražené v době, kdy ASK nebyl připraven ke hře (nebyl připraven registrovat poražené kuželky).

3.4.5 Zapisování poražených kuželek

- a) do zápisu hodů se uvede počet regulérně poražených kuželek.
- b) není-li regulérně poražena žádná kuželka, hod se započítává a do záznamu hodu se запиše pomlčka „-“.

3.5 Přestupky

3.5.1 Za přestupek se označí jednání či chování hráče v časovém období od začátku do konce startu, uvedené v bodu 3.5.2.

Nesprávné jednání hráče mimo vymezené období vlastního startu se posuzuje dle příslušných ustanovení Disciplinárního řádu.

3.5.2 Za přestupek se považuje.

- a) Položí-li hráč při provádění hodu koulí mimo náhozovou desku.

- b) Překročí-li hráč bílou čáru, ohraničující hrací prostor, s výjimkou případu, kdy si hráč bere kouli ze zásobníku.
- c) Dotkne-li se hráč za účelem usnadnění si provedení hodu rukou či kolenem podlahy, náhozové desky, povrchu dráhy či stěny kuželny. Výjimkou je pád hráče.
- d) Opře-li se hráč o zásobník koulí či stěnu kuželny.
- e) Úmyslná nebo vědomá hra do nepřipraveného automatického stavěče kuželek.
- f) Čeká-li hráč na určitou kouli.
- g) **Nesportovní chování.**

Za nesportovní chování se považuje zejména:

- když hráč na pokyn rozhodčího nezahájí hru nebo v ní nepokračuje;
- když hráč nerespektuje rozhodnutí rozhodčího;
- když hráč ruší soupeře při provádění hodu nebo mu překáží;
- když se hráč hlasitě baví, zpívá či vydává jiné hlasité zvuky;
- když hráč diskutuje s diváky;
- když hráč urazí rozhodčího, sportovního funkcionáře nebo publikum.
- jiné jednání hráče, které je v rozporu s běžnými normami společenského chování.

- 3.5.3 Dopustí-li se hráč při provádění hodu více přestupků dle ustanovení bodu 3.5.2, klasifikuje se to jako jeden přestupek.
- 3.5.4 Dopustí-li se hráč při provádění hodu více přestupků dle ustanovení bodu 3.5.2 a jeden z nich bude označen rozhodčím jako nesportovní chování, klasifikuje se to jako nesportovní chování.
- 3.5.5 Při prvním přestupku hráče v jednom startu dle ustanovení bodu 3.5.2 udělí rozhodčí hráči žlutou kartu a v záznamech hodů docílený výkon červeně zakroužkuje. Hod i docílený výkon se počítá.
- 3.5.6 Při druhém a každém dalším přestupku hráče v jednom startu dle ustanovení bodu 3.5.2 udělí rozhodčí hráči současně žlutou a červenou kartu a dále postupuje dle ustanovení bodu 3.10 – Nulový hod.
- 3.5.7 Střídající hráč nepřejímá zaznamenané přestupky střídaného hráče.
- 3.5.8 V soutěži tandemů se oba hráči, kteří tvoří tandem, považují pro účely režimu udílení karet za jednu jedinou osobu.
- 3.5.9 Byla-li hráči udělena karta dle ustanovení bodu 3.5.2, písm. g) – Nesportovní chování – uvede tuto skutečnost rozhodčí do zápisu o utkání.
- 3.5.10 Při každém přestupku hráče je rozhodčí povinen kromě udělení příslušné karty, hráče slovně informovat, za co mu byla karta udělena.

Výjimkou je pouze překročení přední startovní čáry hracího prostoru, které zaznamená automatický stavěč kuželek rozsvícením žlutého nebo červeného světla. Rozsvícení příslušného světla je považováno za napomenutí hráče, aniž by mu rozhodčí ukázal odpovídající kartu. Rozhodčí je však oprávněn toto napomenutí zrušit.

3.6 Vyloučení hráče ze startu

- 3.6.1 Rozhodčí má právo vyloučit hráče ze startu za:
 - a) Opakované nesportovní chování, když za tentýž přestupek byla hráči již udělena karta.
 - b) Hrubé nesportovní chování.
- 3.6.2 Při vyloučení hráče udělí rozhodčí hráči červenou kartu, vykáže hráče z hracího prostoru a dále postupuje dle ustanovení bodu 3.10 – Nulový hod. Vyloučení hráče ze startu uvede do

zápisu o utkání spolu se zdůvodněním jeho vyloučení. Vyloučený hráč může být střídán, pokud střídání bude v souladu s Pravidly a Soutěžním řádem.

3.7 Potrestání hráče za nesportovní chování a vyloučení ze startu

- 3.7.1 Potrestání hráče dle ustanovení bodu 3.7 se používá v dlouhodobých mistrovských soutěžích družstev v příslušném soutěžním ročníku.
- 3.7.2 Za každé dva přestupky ve smyslu ustanovení bodu 3.5.2, písm. g) – Nesportovní chování – je hráči automaticky zastavena sportovní činnost na jedno následující mistrovské utkání v té soutěži, ve které se těchto dvou přestupků dopustil.
- 3.7.3 Je-li hráč vyloučen ze startu dle bodu 3.6, je mu automaticky zastavena sportovní činnost na dvě následující mistrovská utkání v té soutěži, ve které k jeho vyloučení došlo.
- 3.7.4 Uskuteční-li hráč start v době, kdy má zastavenou sportovní činnost dle ustanovení bodu 3.7.2 nebo 3.7.3, považuje se takový start za neoprávněný. Řídící orgán soutěže vyhlásí kontumační výsledek v neprospěch družstva, za které takový hráč startoval.
- 3.7.5 Hráč, který v příslušném utkání startuje jako náhradník, může být trestán dle příslušných ustanovení Disciplinárního řádu.

3.8 Provedení hodu

- 3.8.1 Za období provádění hodu se považuje období od zahájení rozběhu do zaujetí klidového postojení po odhození koule.
- 3.8.2 Hod byl hráčem proveden v případě, že koule překročí přední startovní čáru, oddělující hrací prostor od závodní dráhy.
- 3.8.3 Vypadne-li hráči při provádění hodu koule z ruky a zachytí-li ji dříve, než překročí přední startovní čáru hracího prostoru, nepovažuje se to za uskutečněný hod.

3.9 Opakování hodu

- 3.9.1 Ovlivní-li výsledek hodu okolnosti na nichž nemá hráč účast, hod ani výkon při něm dosažený se nepočítá a takový hod se opakuje.
- 3.9.2 **Důvody k opakování hodu.**
- Vypadne-li vracející se koule ze zásobníku (sběhu) na dráhu při provádění hodu hráčem.
 - Jestliže cizí těleso, které je na dráze nebo se na dráhu dostane, změní směr hozené koule.
 - Zasáhne-li koule některou kuželku v době, kdy ASK není připraven registrovat poražené kuželky. Pouze však v případě, kdy rozhodčí neposoudí počínání hráče jako přestupek dle ustanovení bodu 3.5.2, písm. e) a neudělí hráči v souladu s ustanovením bodu 3.5.6 současně žlutou a červenou kartu.
 - Vběhne-li některá osoba při provádění hodu do dráhy a hráč ve snaze zadržet kouli ji nemůže správně usměrnit.
 - Zhasne-li při provádění hodu světlo.
 - Nastane-li porucha ASK.
 - V případě jiné závažné okolnosti posouzené rozhodčím jako důvod k opakování hodu.

3.10 Nulový hod

- 3.10.1 Za nulový hod se považuje každý uskutečněný hod, za který hráč obdržel současně žlutou a červenou kartu dle ustanovení bodu 3.5.6 nebo červenou kartu dle ustanovení bodu 3.6.2.

3.10.2 Nulový hod dle ustanovení 3.10.1 bude zapsán takto:

- ▶ v disciplíně plně: regulérně poražené kuželky se zapíší a přeškrtnou červeně znaménkem „X“. Docílený výkon se nepočítá, hod se počítá.
- ▶ v disciplíně dorážka: regulérně poražené kuželky se zapíší a přeškrtnou červeně znaménkem „X“. Docílený výkon se nepočítá, hod se počítá. Regulérně poražené kuželky se nestaví, hráč pokračuje do sestavy, která po nulovém hodu zůstala.

3.10.3 Pokud byl již hráč napomínán udělením žluté karty dle ustanovení bodu 3.5.5 a dopustí se před provedením hodu dalšího přestupku dle ustanovení bodu 3.5.2, resp. obdržel červenou kartu dle ustanovení bodu 3.6.2, považuje se následující hod za nulový.

Do nejbližší volného záznamu hodu se červeně zapíše znaménko „X“. Hod se počítá a totalizátor se o tento hod ihned koriguje. Nemá-li hráč v příslušné celé disciplíně již další hod k dispozici, provede se zápis nulového hodu v záznamu posledního hodu celé disciplíny. To znamená, že výkon docílený posledním hodem se červeně přeškrtně znaménkem „X“ – výkon je nulový, hod se počítá.

Údaje, zobrazené na totalizátoru automatického stavěče kuželek, je třeba upravit odpovídajícím způsobem.

3.11 Chybný hod

Za chybný hod se považuje hod, kterým nebyla, dle ustanovení bodu 3.4, regulérně poražena kuželka.

3.12 Vstup do prostoru ASK, hracího prostoru a jeho opuštění

3.12.1 Hráč smí vstoupit do hracího prostoru a opustit jej jen se souhlasem rozhodčího.

3.12.2 Ostatní osoby (trenér, vedoucí, pracovník technického dozoru a pod.) smí vstoupit do hracího prostoru jen se souhlasem rozhodčího.

3.12.3 Osoby zabezpečující technický dozor ASK smí vstoupit do prostoru ASK jen se souhlasem rozhodčího.

3.12.4 Rozhodčí smí vstoupit do prostoru ASK a hracího prostoru dle svého uvážení – přitom bere ohled na hrající hráče.

Čl. 4 Delegát svazu

4.1 Statut delegáta svazu

4.1.1 Řídící orgán soutěže je oprávněn vyslat k soutěži delegáta svazu, který bude dozírat na dodržování sportovně technických předpisů.

4.1.2 Delegáta svazu deleguje písemně předseda STK dle svého vlastního uvážení. O jeho delegování nemusí předem nikoho uvědomit.

4.1.3 Prezident (předseda) svazu, viceprezident (místopředseda) svazu, předseda STK a předseda KR jsou automaticky oprávněni vykonávat funkci delegáta svazu. Nesmí však současně při této soutěži vykonávat jinou funkci (např. rozhodčího, trenéra, hráče atd.).

4.1.4 Náklady spojené s činností delegáta svazu hradí řídicí orgán soutěže. Delegátu svazu přísluší náhrada cestovních nákladů dle platných hospodářských směrnic ČKA a odměna ve stejné výši jako rozhodčímu utkání.

4.2 Povinnosti delegáta svazu

4.2.1 Delegát svazu je povinen dostavit se k utkání dle pokynů předsedy STK.

- 4.2.2 Delegát svazu, s výjimkou funkcionářů uvedených v ustanovení bodu 4.1.3, je povinen prokázat se na požádání rozhodčímu utkání i vedoucím zúčastněných družstev svým delegujícím dopisem.
- 4.2.3 Delegát svazu nesmí žádným způsobem zasahovat do průběhu utkání. Na zjištěné nedostatky může upozornit rozhodčího, ale nesmí na něm požadovat změnu jeho rozhodnutí. Je nepřipustné, aby současně vykonával funkci rozhodčího utkání.
- 4.2.4 Do tří dnů po skončení soutěže, ke které byl delegován, zašle předsedovi STK hodnotící zprávu, ve které uvede všechny podstatné události a skutečnosti, které zjistil.
- 4.3 Práva delegáta svazu**
- 4.3.1 Delegát svazu je oprávněn samostatně zkontrolovat připravenost kuželny k utkání, stav ASK a hracího náčiní.
- 4.3.2 Delegát svazu je oprávněn zkontrolovat náležitosti všech účastníků utkání, tj. družstev (hráčů a trenérů) i rozhodčího.
- 4.3.3 Delegát svazu je oprávněn požadovat na rozhodčím zdůvodnění jeho postupu.

Čl. 5 Rozhodčí

5.1 Povinnosti a práva rozhodčího

- 5.1.1 Seznámit se s rozpisem soutěže nebo utkání, na které je delegován, před jejím zahájením.
- 5.1.2 Požádat nejméně 30 dnů před utkáním pořadající oddíl o zajištění noclehu, musí-li v místě utkání přenocovat.
- 5.1.3 Dostavit se nejméně 30 minut před stanoveným začátkem utkání na kuželnu a zkontrolovat platnost technického osvědčení drah, připravenost drah, ASK a hracího nářadí.
- 5.1.4 Zkontrolovat správnost nastavení signalizace přešlapů na každé dráze. Při poruše vypnout signalizaci přešlapů jen na té dráze, kde není funkční.
- 5.1.5 Zkontrolovat teplotu v hracím prostoru. Tato nesmí poklesnout pod 15 °C. Při nezahájení utkání z důvodu nízké teploty, rozhodne o výsledku utkání příslušný řídicí orgán soutěže.
Důvod nezajištění předepsané teploty uvede rozhodčí do zápisu o utkání.
- 5.1.6 Požádat funkcionáře domácího oddílu o odstranění zjištěných nedostatků a se stavem drah a hracího nářadí seznámit vedoucí družstev.
- 5.1.7 Vyžádat si od vedoucích družstev úplnou sestavu s uvedením jména trenéra a jeho zástupců, registrační průkazy hráčů uvedených v sestavě. Zkontrolovat správnost údajů opravňujících hráče ke startu. Po skončení soutěže či utkání, vrátit všechny doklady zpět vedoucím družstev.
- 5.1.8 Zahájit utkání společným nástupem družstev ve sportovním úboru, není-li v rozpisu soutěže stanoveno jinak.
- 5.1.9 Řídit utkání dle Pravidel, Soutěžního řádu, rozpisu příslušné soutěže a pokynů řídicího orgánu.
- 5.1.10 Před začátkem rozcvičení hráčů na dráze, představit divákům jmenovitě všechny hráče, kteří k utkání či soutěži právě nastupují. Po ukončení jejich startu seznámit diváky s neoficiálním výsledkem jejich startu.
- 5.1.11 Kontrolovat během utkání nebo soutěže činnost zapisovatelů, kteří plní funkci pomocného rozhodčího. Pokud si zapisovatel neplní povinnosti nebo ruší hráče, má rozhodčí právo jej vyměnit.

- 5.1.12 Odložit začátek utkání nebo přerušit utkání pro technickou závadu. Důvod, včetně doby zahájení či doby přerušení, uvést do zápisu o utkání.
- 5.1.13 Nepovolit start hráči, který:
- nepředloží platný registrační průkaz,
 - nastupuje ke startu bez předepsaného sportovního úboru a bez sportovní obuvi,
 - hrubě porušuje běžné normy společenského chování.
- 5.1.14 Nepovolit v soutěži účast družstva, které:
- není schopno k utkání nastoupit s minimálním požadovaným počtem hráčů – tento počet upravuje obecně Soutěžní řád, popř. upřesňuje rozpis soutěže.
- 5.1.15 Při střídání hráče uvést v zápise o utkání:
- jméno a příjmení střídaného hráče,
 - jméno a příjmení střídajícího hráče, číslo registračního průkazu a údaj, od kolikátého hodu hru převzal.
- 5.1.16 V záznamu hodů zkontrolovat, zda celkový výkon hráče souhlasí se součtem výkonů v dílčích disciplínách.
- 5.1.17 Zkontrolovat zápis o utkání a uvést v něm stručnou charakteristiku průběhu utkání, zejména pokud se v něm vyskytnou nedostatky.
- 5.1.18 Na požádání předložit vedoucím družstev ke kontrole svůj průkaz rozhodčího a registrační průkaz. Bez platného průkazu rozhodčího nebo registračního průkazu nesmí řídit utkání či soutěž.
- 5.1.19 Po podepsání zápisu o utkání vedoucími družstev, podepsat zápis a ukončit utkání společným nástupem družstev ve sportovním úboru a vyhlášením výsledků, není-li rozpisem soutěže stanoveno jinak. Předat zápis o utkání vedoucímu domácího družstva.
- 5.1.20 Rozhodčí má právo zakázat trenérovi nebo jeho zástupci další vedení hráče, nerespektuje-li tento Pravidla, Soutěžní řád či pokyny rozhodčího.
- 5.1.21 Rozhodčí má právo vykázat z kuželny osoby, které hrubým způsobem narušují sportovní průběh utkání či soutěže.
- 5.1.22 Rozhodčí má právo požadovat na pořadateli soutěže přijetí opatření k zajištění bezkonfliktního průběhu utkání či soutěže (např. nesportovní chování diváků a pod.). Do doby splnění svých požadavků může utkání přerušit.
- 5.1.23 Stanoviště rozhodčího při startu hráčů je v prostoru zapisovatelů. Rozhodčí je povinen zaujmout výhodnější stanoviště, domnívá-li se, že hráč přešlapuje na povrch dráhy, nebo, že pokládá kouli mimo náhozovou desku. Přitom bere ohled na hrající hráče.

5.2 Delegation rozhodčích a jejich změny

- 5.2.1 Rozhodčího deleguje k utkání nebo soutěži řídicí orgán soutěže.
- 5.2.2 Jednorázové soutěže.

Nemůže-li se rozhodčí dostavit k výkonu funkce, oznámí to ihned řídicímu orgánu soutěže a uvede důvod své neúčasti. Jestliže okolnosti zabraňující výkonu funkce vzniknou náhle, oznámí to rozhodčí řídicímu orgánu soutěže telegraficky nebo telefonicky a omluví se dodatečně písemně. Řídicí orgán zajistí ihned jiného rozhodčího a oznámí to řediteli soutěže.

5.2.3 Dlouhodobé soutěže

Nemůže-li se rozhodčí z vážných důvodů dostavit k výkonu funkce, je povinen oznámit to neprodleně řídicímu orgánu soutěže, případně za sebe zajistit náhradního rozhodčího, který je v seznamu rozhodčích příslušné nebo vyšší soutěže.

5.3 Finanční nárok rozhodčího

5.3.1 Pokud rozhodčí řídí utkání v předepsaném úboru, náleží mu odměna dle směrnice řídicího orgánu soutěže (není-li přímo stanovena rozpisem příslušné soutěže) a náhrada cestovních výloh dle příslušných obecně závazných právních předpisů.

Použije-li vlastního dopravního prostředku, přísluší mu úhrada cestovního ve výši jízdného vlakem nebo autobusem.

5.3.2 Dostaví-li se rozhodčí, který byl k utkání delegován, po uplynutí čekací doby a utkání již řídí oba vedoucí družstev, a prokáže-li, že jeho zpoždění způsobily závady ve veřejné dopravě nebo jiné závažné a prokazatelně doložené okolnosti, náleží mu náhrada jízdného a stravného podle příslušných obecně závazných právních předpisů a převezme řízení utkání. Odměna za řízení utkání mu náleží jen, převezme-li řízení utkání v jeho prvé polovině.

5.3.3 Neuskuteční-li se utkání z jakýchkoliv důvodů, přísluší delegovanému rozhodčímu pouze náhrada jízdného, případně stravného. Odměna za řízení utkání mu nenáleží.

5.4 Řízení soutěží rozhodčím

5.4.1 Převezme-li delegovaný rozhodčí řízení během utkání a při kontrole dokladů zjistí, že některý hráč uskutečnil svůj start v rozporu s Pravidly, Soutěžním řádem, rozpisem soutěže či jiným závazným pokynem řídicího orgánu soutěže, prohlásí jeho start za neoprávněný a výkon anuluje. Závady uvede v zápisu o utkání.

5.4.2 Řídí-li utkání jeden rozhodčí a potřebuje-li se na kratší dobu vzdálit z kuželny, požádá oba vedoucí družstev, aby ho po dobu jeho nepřítomnosti zastupovali.

5.4.3 Nemůže-li rozhodčí pro nevolnost nebo jinou indispozici pokračovat v řízení utkání, převezmou jeho úkoly oba vedoucí družstev.

5.4.4 Rozhodčí, který utkání či soutěž řídí, nesmí v takovém utkání či soutěži zároveň startovat, pokud rozpisem soutěže není stanoveno jinak.

5.4.5 Byla-li, po vyhlášení výsledku utkání, dodatečně zjištěna chyba v dílčích součtech v záznamech hodů, nelze měnit výsledek utkání. Řídicí orgán soutěže může výsledek soutěže změnit jen při zjištění jiných závažných okolností.

5.4.6 Při řízení utkání či soutěže používá rozhodčí k upozornění na přestupek karet dle bodů 3.5.5, 3.5.6 a v případě vyloučení hráče dle bodu 3.6.2.

5.5 Řízení utkání vedoucími družstev

5.5.1 Nedostaví-li se rozhodčí po uplynutí 15 minut od stanoveného začátku utkání nebo není-li delegován žádný rozhodčí, převezmou řízení utkání vedoucí družstev.

5.5.2 Vedoucí družstev řídí utkání takto:

- a) Na dvoudráze řídí utkání na dráze č. 1 vedoucí domácího družstva, na dráze č. 2 vedoucí hostujícího družstva.
- b) Na čtyřdráze řídí utkání na drahách č. 1–2 vedoucí domácího družstva, na drahách č. 3–4 vedoucí hostujícího družstva.
- c) Na šestidráze řídí utkání na drahách č. 1–2–3 vedoucí domácího družstva, na drahách č. 4–5–6 vedoucí hostujícího družstva.

- d) Oba vedoucí družstev přejímají všechna práva a povinnosti rozhodčího a své oděvy podle možnosti přizpůsobí sportovnímu prostředí.
- e) Společně zkontrolují doklady hráčů, domácí hostům a naopak, a předají si vzájemně sestavy družstev.
- f) Vedoucí domácího družstva vyplňuje zápis o utkání. Oba vedoucí jej zkontrolují a podepíší, převzetí řízení utkání zaznamenají v zápise o utkání.
- g) Zahájení a ukončení utkání provede vedoucí domácího družstva.
- h) Vedoucí družstev nemají nárok na odměnu za řízení utkání.

Čl. 6

Povinnosti a práva účastníků soutěží

6.1 Obecné povinnosti oddílů

- 6.1.1 Družstvo přihlášené do soutěže musí splňovat podmínky Pravidel, Soutěžního řádu, rozpisu příslušné soutěže a jiné podmínky předem stanovené řídicím orgánem soutěže.
- 6.1.2 Každý účastník je dále povinen:
 - a) Mít vlastní kuželnu nebo smluvně zajištěnu kuželnu s předepsaným počtem drah.
 - b) Podat ve stanovené lhůtě přihlášku do soutěže.
 - c) Řídit se všemi ustanoveními Pravidel, Soutěžního řádu, rozpisu soutěže, jakož i pokyny řídicího orgánu soutěže.
 - d) Usilovat o hladký a regulérní průběh soutěže.
 - e) Do 14 dnů po skončení dlouhodobé soutěže provést její vyhodnocení a zaslat je řídicímu orgánu soutěže, pokud rozpis soutěže neurčí jinak.

6.2 Povinnosti domácího oddílu – pořadatele

- 6.2.1 V dlouhodobých soutěžích družstev je pořadatelem utkání oddíl, který je v rozlosování uveden na prvním místě.
- 6.2.2 Povinností domácího oddílu je:
 - a) Učinit všechna opatření pro zajištění regulérního a hladkého průběhu utkání a zajistit pořádek na kuželně.
 - b) Zajistit bezporuchový chod automatických stavěčů, připravit hrací materiál odpovídající předpisům a zajistit technický dozor k manipulaci s ASK dle pokynů rozhodčího.
 - c) V případě změny termínu utkání či jeho začátku oproti rozlosování, oznámit tuto skutečnost delegovanému rozhodčímu nejpozději tři dny před původním termínem utkání.
 - d) V případě změny termínu při předehrání utkání oznámit nový termín nejpozději tři dny před jeho konáním vedoucímu soutěže a nejpozději pět dnů před jeho konáním delegovanému rozhodčímu.
 - e) Zajistit rozhodčímu a soupeři noclehy, jestliže o to bude písemně zažádáno nejpozději třicet dnů před termínem utkání.
 - f) Řádně vyplnit zápis o utkání podle předtisku.
 - g) Odeslat zápis o utkání podle rozpisu soutěže.
 - h) Hlásit výsledek utkání či turnaje podle rozpisu soutěže.
 - i) Zajistit pro soupeře a rozhodčího šatnu a zabezpečit jejich osobní věci uložené v šatnách před zcizením.

6.3 Povinnosti hostujícího oddílu

- 6.3.1 V dlouhodobých soutěžích družstev je hostující oddíl uveden v rozlosování na druhém místě.
- 6.3.2 Povinností hostujícího oddílu je:
- V případě potřeby požádat nejpozději 30 dnů před termínem utkání pořádající oddíl o zajištění noclehů.
 - Dostavit se k utkání včas, aby byli všichni hráči na kuželně nejpozději 20 minut před stanoveným začátkem utkání.

6.4 Povinnosti a práva vedoucích družstev, trenérů a hráčů

6.4.1 Vedoucí družstva je povinen:

- Ovládat a dodržovat ustanovení Pravidel, Soutěžního řádu a rozpisu soutěže.
- Dbát spolu s trenérem na sportovní a ukázněné vystupování hráčů družstva.
- Předložit rozhodčímu úplnou sestavu družstva včetně trenéra a jeho zástupců, registrační průkazy všech hráčů uvedených na sestavě nejpozději 15 minut před stanoveným začátkem utkání.
- Zajistit zapisovatele výkonů soupeřova družstva. Upozornit je, že při sporných hodech je směrodatné stanovisko rozhodčího.

6.4.2 Vedoucí družstva je oprávněn:

- Jednat za družstvo ve všech otázkách organizačních a sportovně technických.
- Upozornit rozhodčího na závady na drahách, které mohou zapříčinit neregulérnost utkání, poškodit zdraví a bezpečnost hráčů, jakož i na jiné závady, které jsou v rozporu s Pravidly, Soutěžním řádem či rozpisem soutěže.
- Podávat námitky.

6.4.3 Trenér družstva:

- Je povinen dbát spolu s vedoucím družstva na kázeň a pořádek v družstvu.
- Je povinen převzít a vykonávat v případě nepřítomnosti vedoucího družstva jeho funkci.
- Je povinen předkládat oddílovému kolektivu k disciplinárnímu projednání provinění, kterých se dopustili členové družstva nebo družstvo jako celek.

6.4.4 Trenér družstva a jeho zástupce:

- Je povinen ovládat a dodržovat ustanovení Pravidel, Soutěžního řádu a rozpisu soutěže.
- Je povinen zdržovat se při vedení hráče za zadní startovní čarou hracího prostoru a nerušit ostatní hráče ani nespportovně vystupovat.
- Je oprávněn po dobu soutěže hráče vést a u rozhodčího podávat námitky. Během hry může trenér svého zástupce vystřídat (i opakovaně), ale vždy tak, že za hráčem je v každém okamžiku nejvýše jedna osoba, která ho vede.

6.4.5 Hráč je povinen:

- Ovládat a dodržovat ustanovení Pravidel i základní ustanovení Soutěžního řádu a rozpisu soutěže.
- Udržovat platnost svého registračního průkazu a předložit jej před startem rozhodčímu.
- Chovat se ukázněně a podřídit se bez výhrad všem nařízením, pokynům vedoucího družstva, trenéra a rozhodčího.
- Mít v držení v průběhu hry vždy jen jednu kouli.
- Dbát na čistotu a nezávadnost svého sportovního úboru.

6.4.6 Hráč je oprávněn:

- a) Používat prostředků na ruce pro lepší přilnavost koule, mimo preparátů ve sprejích.
- b) Označit si výchozí postavení vlevo nebo vpravo od náhozové desky, např. lepicí páskou. Tyto značky musí být odstranitelné bez jakéhokoliv poškození zařízení.
- c) Používat k vlastnímu občerstvení během hry nealkoholické nápoje v uzavřených, nerozbitných nádobách.

Čl. 7

Vybavení kuželny

- 7.1 Soutěže všech stupňů a kategorií se mohou pořádat zásadně jen na drahách s platným osvědčením o kolaudaci.
- 7.2 Osvědčení o kolaudaci musí být vyvěšeno na vhodném, viditelném a přístupném místě v blízkosti hracího prostoru.
- 7.3 Při každé soutěži i při každém utkání musí být na kuželně k dispozici lékárnička pro poskytnutí první pomoci, vybavená léky, u kterých není překročena doba účinnosti.
- 7.4 Kuželna musí být vybavena teploměrem umístěným v blízkosti hracího prostoru ve výšce 1,5 m nad úroveň podlahy hracího prostoru.
- 7.5 Kuželna musí být připravena pro utkání nejpozději 30 minut před stanoveným začátkem utkání či soutěže.
- 7.6 Výměnu a opravy náhozových desek nebo křížů během rozehrané soutěže je možné provádět jen souhlasem příslušného řídicího orgánu soutěže.
- 7.7 Na kuželně musí být k dispozici WC a umyvadlo s tekoucí teplou a studenou vodou. Nejpozději od 1. července 2006 musí být kuželna vybavena sprchou.
- 7.8 Hrací materiál musí odpovídat příslušným ustanovením Technických předpisů ČKA.

Čl. 8

Dopink

- 8.1 Dopink je jakékoliv podání nepovolené látky tělu zdravého jedince za účelem zvýšení výkonnosti při sportovním výkonu. Dopink je možno posuzovat z hlediska morálního, psychologického, zdravotního, toxikologického nebo právního.
- 8.2 Hráč je usvědčen z dopování, je-li použita látka jednoznačně určena. Dopovaný hráč nesmí nastoupit k soutěži. Odmítnutí hráče podrobit se dopinkové zkoušce se posuzuje, jako by výsledek testu byl pozitivní.
- 8.3 Jestliže lékař při zkoušce po skončení startu zjistí, že hráč byl dopován, výkon tohoto hráče se anuluje a hráč bude disciplinárně trestán.

Čl. 9

Závěrečná ustanovení

- 9.1 Ruší se platnost *Pravidel kuželkářského sportu* z roku 2000 a všech jejich doplňků a změn.
- 9.2 Tato Pravidla nabývají účinnost od 1. července 2003.